



Către un alt nivel

prof.univ.dr. Dan DEDIU, rector al UNMB



Un interviu

Am auzit la radio de curând o discuție despre literatura română. Intervievata, o scriitoare onorabilă, se plângea de faptul că școlarii și liceenii nu mai citesc literatură română. Sau, dacă citesc, această literatură nu le mai spune mare lucru și nici nu le mai place. Nu numai tematica, dar nici stilul se pare că nu mai este gustat de copiii noștri. Descrierile sunt considerate plicticoase, iar acțiunea nu li se pare îndeajuns de interesantă. Fără acrobație și adrenalină, prizată rapid, fără suspans și scilpici, personajele livrești devin fade, constituind (pentru adolescenții hrăniți cu euforii de club și like-uri de facebook) galerii întregi de fraieri metafizici.

E normal, conchidea cea interviuata, într-o epocă în care ai totul la televizor sau pe internet, de la extraterestrii la criminali în serie, de la mutații la dive divorțate... Ce să-ți mai spună Fefelega sau Baltagul, când ai Matrix și Urzeala tronurilor, Totul despre sex și Neveste disperate? În puține cuvinte: în buzunar cu tabletă și smartphone, cu youtube și google, comparația între nivelul general și cel particular este una inevitabilă. Iar de pierdut, pierde varianta care cere ceva efort. Adică, în cazul de față, cartea și literatura română. Cultura română.

Concluzia literatei era una clară: trebuie ca literatura română să ajungă la alt nivel. La nivelul mondial, la nivelul care se cere astăzi pe piața globală. La nivelul la care să asimileze tot ceea ce e pe piață și să vină cu propria sa ofertă. E o provocare ce ne conduce în mod forțat la schimbarea de paradigmă, inevitabilă și rapidă.

Nu mi-a displicut ideea și încerc să o cercetez puțin în continuare.

Câteva reflecții

La început, mi s-a părut o poziție critică extrem de solidă. Am spus: de ce să nu gândim așa? E de bun simț constatarea că multă literatură este datată sau uitată, inclusiv pagini și tomuri ale literaturii noastre. Ce ne mai spune azi A. Toma sau Dan Deșliu din perioada anilor 50? Chiar Sadoveanu, monstru sacru al literaturii, bănuie întregi generații de tineri, care fentează Frații Jderi și Hanul Ancuței, refugiindu-se în brațele lui Harry Potter, dacă-i musai să citească ceva.

Am putea merge mai departe și deschide terenul enumerărilor muzicale: ce mai știm noi de Andricu, Bucliu sau Socor, Vescan, Mișu Iancu sau Giroveanu? Le mai ascultăm muzica, bună sau rea, cum o fi fiind? Mergem și mai departe: a mai auzit cineva lucrări de Mircea Istrate sau Dan Constantinescu? Dar de Liviu Dandara, Sorin Vulcu sau Anton Dogaru?

M-am gândit apoi, nu se întâmplă tot timpul așa ceva? Nu alege istoria câteva nume norocoase și defilează cu ele mereu? Nu e normal ca uitarea să se așternă peste tot și toate? La urma urmei, e



cu literatura și muzica românească. Ce facem, aruncăm o întregă cultură națională la coș sau investim în explicarea ei? Îl aruncăm pe Sadoveanu la gunoi sau îi învățăm pe copiii noștri cuvinte vechi ale limbii române, astfel încât ei să înțeleagă ce vrea să spună bardul moldav atunci când scrie: "Arnăuții pârâleau clean și mreană."?

La urma urmei, și Evangheliile sunt scrise într-o limbă grea și simbolică, și s-au găsit destui să le traducă și să le explice pe înțelesul tuturor generațiilor.

Anglofrenie și pop

Un palier interesant îl constituie fenomenul de anglofrenie în contemporaneitate, care ar putea însemna adoptarea modului de gândire al englezei americane. Vrem-nu vrem, anglo-americană și cultura pop sunt lingua franca astăzi. Amândouă își pun amprenta, pecetea chiar asupra mentalității actuale și nu în puține cazuri determină comportamentul creator și pe cel perceptiv.

Sunt adolescenți care vorbesc propria limbă (de la română la coreeană și mandarină) cu o sintaxă anglo-americană, deci gândesc în engleză și se exprimă vernacular. După cum sunt scriitorii care scriu în limba lor, dar folosesc o anumită directețe, un fel de umbră simplificată a modului limbii engleze de a percepe și raporta experiențele, din dorința de a avea acces la o traducere cât mai rapidă, ușoară și efektivă. Ca să nu mai vorbim de cercetători, de articolele științifice și de pletora revistelor de specialitate, care publică numai în limba engleză, toate acestea folosind concepte care sunt, de cele mai multe ori, preluate ca atare peste tot în lume.



procesul cel mai firesc. Începe cu faptul că opera de artă respectivă nu mai spune nimic noilor generații, că sensul ei a fost măcinat de vreme și că nu le mai vorbește în niciun fel. Apoi, încet-încet, se așterne uitarea, nemeritată sau binemeritată, după caz.

La rigoare, acest punct de vedere pare just, dar e în terenul Ecclesiastului și al ciobanului mioritic. Eu vreau un răspuns activ, particular, care să încerce să rezolve problema, căci mă doare faptul că tinerilor noștri nu le mai iese întâlnirea

continuare în pagina 2

Compartimentul Audiovizual

Diana Antonescu Drogeanu, redactor coordonator al Compartimentului Audiovizual

Doriți să ascultați Bach? Sau Mozart? Poate un Satie? Dar Enescu? În compartimentul Audiovizual, parte a Mediatecii UNMB, puteți găsi toate acestea, chiar mai mult.

Cu ce se ocupă departamentul? Noi punem la dispoziția profesorilor, studenților chiar și utilizatorilor externi materialele audiovizuale pe care vor să le consulte - CD-uri audio, DVD-uri, dar și aparatura necesară - CD-Player, laptop, videoproiector, boxe. De asemenea, punem la dispoziție, în sala de audiții, televizor și DVD player, unde puteți viziona materialele pe care le doriți.

Împrumutul materialelor se face numai pentru ziua în curs pe baza permisului de mediatecă. CD-urile sau DVD-urile se vor putea audia în sala noastră de audiții sau în sălile de curs sau seminarii, însă dacă cei interesați doresc respectivul material acasă, se poate face o copie contra cost, conform regulilor din Regimul înregistrărilor pe care îl puteți consulta la sala de audiții. Asigurăm tot suportul și pentru examenele de admitere la master, doctorat sau pentru examenele de finalizare ale acestor cicluri de studii.

Colecția de CD-uri, care până acum a ajuns la

aproape 7000 de unități, acoperă toate perioadele din istoria muzicii, existând chiar mai multe interpretări ale unor lucrări cunoscute și mai des consultate. Avem, așadar, câteva exemple muzicale din Antichitate, iar începând cu Evul Mediu, Renașterea și până în prezent paleta muzicală se diversifică. Avem muzică academică (medievală, barocă, clasică, romantică, de secol XX, contemporană), dar și colecții de etnomuzicologie (colecția realizată de Fundația Tzigara-Samurcaș, colecția Constantin Brăiloiu), de folclor (o colecție realizată sub îndrumarea regretatei Cristina Rădulescu-Pășcu, o alta realizată de prof.univ.dr Gheorghe Oprea), muzică de jazz, muzică de relaxare.

Pe lângă CD-uri, punem la dispoziția utilizatorilor un număr de 500 de DVD-uri, majoritatea fiind opere ale compozitorilor consacrați, opere moderne și chiar ale compozitorilor în viață.

Ce se întâmplă când utilizatorii doresc să consulte lucrări care nu figurează în baza noastră de date? Pe lângă colecția de CD-uri, compartimentul Audiovizual deține o colecție de discuri de vinil, care cuprinde cca 8000 de LP-uri. În cazul în care găsim lucrarea cerută pe LP (disc de vinil), maestrul nostru de sunet, doamna Florentina Herghelegiu, realizează digital transferul de pe LP pe CD folosind un program de editare muzicală. Dacă materialul dorit nu se găsește pe nicio sursă, atunci întocmim o listă de achiziții spre aprobare. Pentru că am beneficiat de tot sprijinul conducerii, cele mai multe dintre cereri s-au și concretizat.

Departamentul nostru se ocupă și de înregistrarea manifestărilor artistice din cadrul universității (recitaluri de clasă, instrumentale sau vocale, concerte ale corurilor sau orchestrelor de studenți), responsabil cu acest tip de înregistrări fiind domnul inginer de sunet Tudor Moisin. Aceste înregistrări rămân în fondul nostru și, la cerere, realizăm copii pentru cei interesați.



Pe această cale dorim să le mulțumim tuturor celor care au contribuit la dezvoltarea colecției de materiale audio-video prin actul de donație (foști profesori, actuali profesori, studenți, alături de prieteni din afara universității noastre, persoane fizice sau instituții).

Deci, vă invităm să ascultăm niște Verdi sau Wagner. Poate Jora? Sau poate Duke Ellington? Iar polifoniile georgiene sună minunat.

continuare din pagina 1

Această presiune anglofrenă este pusă și pe muzica savantă. Obişnuita de a urmări topurile și videoclipurile mărginite la maximum patru minute creează un reflex perceptiv care-i greu de demontat. După cum și atotprezența groove-ului, a ritmului percuției din muzica pop constituie o envelopă sonoră pe care publicul nici n-o mai aude, atât de bine integrată este în structura genului. De aceea, o piesă fără pulsul percuției și care depășește patru minute aproape că nu mai poate fi urmărită de către mulți tineri. Ce facem, așadar, cu celelalte tipuri de muzică?

Scara de incendiu

Există două posibile răspunsuri la problemele înfățișate, răspunsuri care nu se exclud, și care ar fi de dorit să se conjuge într-un final: un *update* la cultura națională și o conectare anglofrenă puternică, de vreme ce publicul înțelege și apreciază astăzi doar prin prisma culturii globale. Este varianta sugerată de scriitoarea din interviu, care vorbește de *un alt nivel*. În alți termeni: scriitorul, compozitorul, interpretul, regizorul, creatorul de cultură să deschidă ochii, să

citească tot, să asculte tot, să asimileze și apoi să vină cu propriile propuneri. Astfel se va ridica la un alt nivel atât valoric, cât și tematic. E un fel de *sincronism* lovinescian de secol 21: ne ridicăm la un alt nivel sincronizându-ne cu toată lumea, nu numai cu Europa occidentală, după cum fusese propunerea interbelică a lui Lovinescu.

Un al doilea răspuns trebuie să țină cont de tradiția unei culturi. Ce facem cu tradiția existentă? Să zicem că ne decidem pentru un salt la un alt nivel. Citim tot, ascultăm, asimilăm și propunem. Însă acest lucru nu poate fi făcut decât de către cei ce trăiesc acum. Cei dispăruți vor rămâne tot acolo unde sunt. Ce facem cu Sadoveanu, cu Enescu, cu Ion Vasilescu? Răspunsul constă în educarea activă și continuă a tinerilor, în explicarea contextelor, sensurilor și comentarea lor în raport cu experiențele pe care tinerii le au în societatea actuală. Multe lucruri și multe creații nu se pot înțelege de la sine. Trebuie antrenament, râvnă și chei potrivite. Cu siguranță, nu e ușor.

Dar o cultură e un organism viu. Valorile sale trebuie infuzate periodic cu vitaminele necesare supraviețuirii și apărate împotriva

virușilor culturali cu armele sistemului imunitar mental și afectiv, anume educația, efortul și perseverența. În orice variantă am lua-o, mai în joacă, mai în serios, răspunsul la întrebarea "cum ne transmitem valorile?" este previzibil: doar prin educarea empatică, etică și responsabilă a tinerilor. În drumul către un alt nivel, lumea de azi folosește ascensoarele rapide ale comunicării instantanee și conectării permanente. Ar fi un lucru înțelept pentru oamenii de mâine să doteze zgârie-norul aspirațiilor lor și cu o scară de incendiu, pentru orice eventualitate. Când lifturile se opresc, rămâne scara de incendiu a educației, pe care putem urca (sau coborî) mai încet, dar și mai sigur.

Redacția ACORD

Coordonator:
Antigona RĂDULESCU
Redactor șef:
Irina BOGA
Redactori:
Tatiana NOIA
Mihaela IONESCU
Cristina URUC
Vlad VĂIDEAN

Secretar de redacție
Lavinia POPESCU
Design, tehnoredactare și producție:
NETBOOT - www.netboot.ro
Puteți contacta redacția ACORD prin e-mail la acord@unmb.ro
ISSN 2066 - 0901

Gala vocilor tinere

prof.univ.dr. Bianca Manoleanu




Duminică, 8 decembrie 2013 ora 18.00
Sala George Enescu

Gala de Operă

Orchestra **UNIVERSITARIA**
Dirijor **Alexandru GANEA**

Soliști:
Irina Baianț, Mădălina Cabăt,
Tatiana Căișin, Daniela Cârstea, Ana Maria Hangu,
Irina Ionescu, Adriana Marcu, Bianca Mărgean,
Emanuela Sălajan, Alexandru Chiriac, Dominic Cristea,
Adrian Dumitru, Bogdan Lupcu,
Filip Panait, Daniel Pascariu,
Bogdan Podlovski, Valentin Trandafir

În program artiști din operele de
V. Bellini, L. Bernstein, A. Dvořák, G. Donizetti, M. Glinka, W.A. Mozart, G. Puccini, G. Verdi



Un eveniment deosebit a avut loc în seara zilei de 8 decembrie în Sala de concerte "George Enescu" a Universității Naționale de Muzică din București. Este vorba despre *Gala de operă* realizată de studenții Departamentului de Canto și Artele spectacolului muzical, sub conducerea prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu, în colaborare cu orchestra "Universitaria", sub bagheta lect.univ.dr. Alexandru Ganea. Succesul *Galei de operă* din anul universitar 2012-2013, preluată în întregime de Societatea Română de Radiodifuziune, a încurajat reluarea acestui tip de spectacol, conducând, poate pe viitor, la crearea unei tradiții.

Genul operei atrage în mod obișnuit publicul, dar numărul celor aflați în sală – melomani, personalități ale vieții muzicale, studenți și, pe alocuri, chiar profesori – a depășit cu mult oferta locurilor, publicul ocupând până la refuz și culoarele laterale ale sălii.

Actuala formă de organizare a stagiilor de orchestră poate imprima un ritm intens în asimilarea și aprofundarea studiului repertoriului propus pentru concertul din final. Varietatea stilistică a lucrărilor alese anul acesta – arii din opere de Wolfgang Amadeus Mozart, Vincenzo Bellini, Gaetano Donizetti, Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini, Antonin Dvorak, Mihail Glinka, Leonard Bernstein – a sporit factorul de dificultate a concertului, responsabilizând în



mod particular fiecare membru al orchestrei prin numeroasele solo-uri instrumentale. Orchestra a avut de acompaniat nici mai mult nici mai puțin de 12 numere solistice, la care s-a adăugat și un sextet. O sarcină dificilă, dacă ne gândim că toți soliștii sunt studenți aflați, în majoritate, în fața primei lor experiențe



concertante cu acompaniament orchestral. Am remarcat implicarea orchestrei în susținerea liniilor expresive solistice, flexibilitatea în preluarea rubato-ului vocal. Pentru o orchestră tânără, cum este cea de față, este poate mai ușor de abordat un repertoriu simfonic decât cel de acompaniator în muzica vocală de operă. De remarcat, deci, experiența pe care studenții instrumentiști au căpătat-o în săptămâna de stagiu ce a precedat concertul. În numeroasele repetiții alături de cântăreții ei au înțeles câte ceva din tainele acestui minunat instrument reprezentat de voce. La rândul lor, cântăreții au avut ocazia unor asamblări timbrale inedite, s-au conectat la un alt suport armonic, diferit de pian, ofertant, expresiv și bogat colorat.

Nu este deloc ușor să te afli pentru întâia dată în fața unei orchestre în calitate de solist, însă trebuie să existe un început, mai ales că publicul a susținut cum se cuvine, prin aplauze îndelungi, cu căldură, pe toți protagoniștii.

Alcătuirea programului a ținut seamă de opțiunile repertoriale ale studenților. În partea a doua a concertului au evoluat cântăreți cu ceva mai multă experiență scenică, cu precădere cei aflați la studiile universitare de master, la care am remarcat o mai bună pregătire muzicală și scenică. Cum este însă și firesc, câțiva au „încălzit” inimile spectatorilor în mod deosebit: baritonul Alexandru Chiriac, cu o voce vibrând de emoție, soprana Irina Baianț, în a cărei evoluție omogenă se simte experiența scenică, strălucitoarea și vesela coloratură a sopranei Irina Ionescu și, în final, tenorul Adrian Dumitru, o voce puternică, epatantă. În entuziasmul publicului, a fost reluată aria tenorului. Dând impresia că parcă abia se încălzise, Adrian Dumitru a strălucit în acutele binecunoscutei arii pucciniene *Nessun dorma*.

Am păstrat, după gală, un sentiment de împlinire, de mândrie că tinerii sunt pregătiți astfel pentru viitoarea lor carieră. Un concert reușit, cum a fost cel comentat acum, reprezintă întotdeauna o motivație puternică pentru profesori și discipoli, pentru oglindirea convingătoare a reușitelor noastre, în contextul actualității vieții muzicale românești.



Simpozionul Internațional de Muzicologie Bizantină: 300 de ani de românire (1713-2013)



Organizată de Universitatea Națională de Muzică din București și Institutul de Istoria Artei „George Oprescu” al Academiei Române, în parteneriat cu Fundația Culturală „Gândul Aprins”, Mănăstirea Stavropoleos și AME Design, Radio România Cultural, Trinitas TV și site-ul www.pemptousia.ro, ediția a doua a Simpozionului Internațional de Muzicologie Bizantină (derulat în 12 decembrie 2013) a cuprins o sesiune de comunicări științifice, lansarea celui mai recent volum al părintelui Sebastian Barbu-Bucur și un concert de muzică bizantină susținut de formația Universității de Muzică, *Psalmodia*, și de invitatul său special, Grupul *Nectarie Protosaltul*. Ediția din acest an a celebrat 300 de ani de la scrierea primului manuscris cu notație muzicală de cântări bisericești în limba română alcătuit de ieromonahul Filothei sin Agăi Jipei de la Mitropolia Bucureștiului. Codicele marchează un moment important

în cadrul lungului proces de înlocuire a limbilor greacă și slavonă de către limba română în bisericile din țara noastră. Totodată, simpozionul a dorit să fie un omagiu adresat arhidiaconului Sebastian Barbu-Bucur – profesor doctor la Universitatea Națională de Muzică din București și fondatorul secției de Muzică religioasă –, cel care a cercetat și publicat manuscrisul ieromonahului Filothei și a adus în prim-planul dezbaterii muzicologice problema „românirii”, adică a adaptării cântărilor bizantine la limba română.

La lucrările sesiunii de comunicări au participat cercetători din România, Grecia, Finlanda și Macedonia. Prezentările au abordat teme privind personalitatea și opera lui Filothei sin Agăi Jipei, viața muzicală din epoca brâncovenească și din cea fanariotă, manuscrise inedite, adaptarea cântărilor bizantine în limbile română și finlandeză, creațiile



compozitorilor contemporani inspirate de cântul bizantin ș.a. Comunicările au fost incluse într-un volum realizat la Editura *Glissando* a Universității Naționale de Muzică. Simpozionul s-a încheiat cu lansarea de carte a arhidiaconului Sebastian Barbu-Bucur, *Tezaur muzical românesc de tradiție bizantină (1713-2013). Volum aniversar. 300 de ani de românire a cântărilor sacre de tradiție bizantină*, la care și-a adus contribuția invitatul special,



muzicologul Viorel Cosma.

Concertul susținut de formația de muzică bizantină *Psalmodia*, dirijată de arhid. lect. dr. Gabriel Constantin Oprea și conf. dr. Nicolae Gheorghiiță, și de Grupul *Nectarie Protosaltul*, condus de Sabin Preda, lect. dr. la Facultatea de Teologie, a cuprins creații în limbile română și greacă ale celor mai importanți psalți români din secolele XVII-XXI: Iovașcu Vlahul, Mihalache Moldovlahul, Macarie Ieromonahul, Dimitrie Suceveanu, Sabin Preda, diaconii Constantin Cornel Coman și Virgil Ioan Nanu și omagiații simpozionului, ieromonahul Filothei sin Agăi Jipei și arhidiaconul Sebastian Barbu-Bucur.

Eveniment aflat la intersecția preocupărilor cărturărești cu performanța interpretativă, simpozionul are frumoase perspective de dezvoltare în viitor.

Reflecții pe marginea unui Gamelan

Mihaela Ionescu, secretar muzical

Timp de câteva săptămâni bune, împreună cu Cristina Uruc, am avut ocazia de a vedea furnicarul din spatele concertului de percuție din luna noiembrie, intitulat *Game&Gamelan*. Asta ne-a îndemnat să fim prezente la finalizarea zecilor de ore de repetiții – pentru ei, respectiv a zecilor de ore de ascultat – pentru noi. Și pentru că nouă ne-a plăcut, am hotărât să predăm ziarului *Acord* interviurile cu domnul prof.univ.dr. Alexandru Matei, coordonatorul secției de Percuție și fondatorul ansamblului *GAME*, și cu Lucian Zbarcea, muzicienii care au asigurat pregătirea, executarea și finalizarea proiectului.

Prof.univ.dr. Alexandru Matei

De ce GAME?

În urmă cu mulți ani, la înființarea ansamblului, prima lucrare dedicată nouă de către compozitorul Liviu Dăncănu a purtat acest titlu. A scris-o special pentru nou-înființatul ansamblu, sugerându-ne ca formația să poarte această denumire. Mi s-a părut foarte potrivit acest nume (provenit din limba engleză), pentru că, în profesia noastră, jocul este fundamental. Dar jocul e cât se poate de serios, cu reguli nescrise: dacă nu respecti aceste reguli fie ești dat afară, fie pleci singur dacă nu ești în stare să le respecti.

Unii spun *GAME* gândindu-se la varianta cuvântului din limba română. Nici așa nu este greșit. Când vorbim despre instrumentele de percuție, categoric vorbim despre o gamă largă de culori, de o gamă de instrumente, deci nici această variantă nu este greșită.

Ce componentă are ansamblul în prezent?

De la înființare, mi-am propus ca acest ansamblu să fie unul pentru studenți. Eram elev în clasa a XII-a, la Cluj, când s-a înființat primul ansamblu de percuție din România, la Academia de Muzică "Gheorghe Dima". Maestrul Grigore Pop, profesorul meu de percuție, a înființat acest ansamblu, și, după 5 ani de activitate, mi-am dat seama că, pentru un student, experiența pe care o acumulează ca membru al unui astfel de ansamblu este foarte mare: se va descurca foarte bine și în orchestră, și ca solist, și chiar pe latura pedagogică - este o muncă din care studentul câștigă foarte mult. Atunci am înființat și eu acest ansamblu pentru studenți, de nivel profesionist. M-ați întrebat de componentă, ea se schimbă în fiecare an. Studenții intră în universitate, iar cei care merită cântă în ansamblu.

Am observat că sunteți apropiat de studenții dumneavoastră, care este secretul?

În primul rând, este vorba de specificitatea cursului de instrument, unde profesorul lucrează individual cu studentul și nu poate să nu se apropie de el. Mai mult decât atât, ca profesor trebuie să îl înțelegi foarte bine, el să te înțeleagă foarte bine, este obligatorie această comunicare cât mai sinceră și cât mai cinstită, altfel nici nu cred că se poate preda. Pe de altă parte, eu avansez în vârstă, dar rămân cumva, datorită lor, mereu tânăr: ei vin, stau puțin, sunt în trecere prin universitate și apoi pleacă. Dar în permanență vin alți tineri și îmi dau cumva din tinerețea lor. În plus, atunci când lucrezi foarte serios, cum sunt repetițiile și concertele ansamblului, se creează o prietenie bazată pe

foarte mult respect și pe o muncă cu fruntea descoperită.

Ce repertoriu abordați – preferați un compozitor anumite?

Repertoriul vine în mare parte din zona muzicii contemporane – vibrafonul, de exemplu, a apărut în jurul anului 1930. Dar am avut și concerte de muzică bizantină, evident transcripții, spectacole *happening*, mergem și spre muzica latino-americană, indoneziană, dar asta face parte din cei 10% din întregul repertoriu. Un lucru pentru care am înființat ansamblul a fost stimularea tinerilor compozitori din București pentru zona literaturii scrise pentru ansamblu de percuție. Roadele sunt extraordinare, foarte mulți compozitori au scris pentru ansamblu și este important și pentru ei să își asculte lucrările. Primul concert din 2014, în jurul lunii februarie, va fi dedicat tinerilor studenți de la clasa de compoziție. Nu ocolim nici literatura clasică, Xenakis, Varèse, ș.a.m.d.

Care este ultimul gând care vă trece prin minte înainte de a urca pe scenă alături de ansamblu?

Pentru mine lucrurile sunt destul de clare și vă spun un secret: nu concertele sunt grele, ci repetițiile. În timpul repetițiilor învățăm, punem lucrurile la punct. În concert știu că se pot întâmpla multe: consider concertul o repetiție în timpul căreia suntem în egală măsură atenți ca atunci când suntem pe scenă.

Dar primul gând după ce ați coborât de pe scenă?

După ce am coborât de pe scenă, primul gând este ce cântăm în următorul concert. Mă preocupă repertoriul următorului concert, deoarece un ansamblu are nevoie de continuitate. Spun asta deoarece văd, din păcate, ansambluri care se întâlnesc de două-trei ori înainte de concert, bifează acțiunea și se mai întâlnesc peste un an la alt concert, dar acela nu se poate numi ansamblu.

Dacă v-ați afla în fața unor oameni care nu au luat niciodată contact cu muzica pe care o cântați, ce argumente ați folosi pentru a-i convinge să vină la concert?

M-am aflat în această ipostază. Îmi amintesc de un concert la Ateneul Român în care sala era plină de elevi, de tineri care nu aveau legătură cu lumea muzicală; argumentul a fost profesionalismul. Trebuie să recunoaștem și că instrumentele de percuție au ceva special - dacă vezi o sală plină cu 50 de instrumente de percuție, ele sunt spectaculoase și negreșit te vor atrage. Totodată, trebuie avută o mare grijă în alegerea repertoriului pentru publicul neavizat. Repertoriul contemporan este mai greu de înțeles nu numai în muzică, ci și în dansul modern, literatura contemporană etc.

Care sunt planurile de viitor ale ansamblului?

Planurile de viitor vizează tot concertele. Mă gândesc de pildă la concertul din februarie, cu lucrările studenților de la secția de Compoziție. Am înțeles că destul de mulți studenți și-au trimis lucrările, acum rămâne să le văd și eu și să le selectez pe cele mai reușite – dacă lucrarea nu este bună și o cântăm nu facem un serviciu nici compozitorului, nici ansamblului și nici publicului. Într-un alt concert doresc să reiau o lucrare a lui Ștefan Niculescu, *Incantation* pentru



6 percuționiști, și o lucrare a lui Tiberiu Olah pentru 3 percuționiști, lucrări pe care nu le-am mai cântat de mulți ani, neavând spațiul potrivit în care să repetăm. Acum am primit un cadou de Moș Nicolae și ne-am mutat în vechea sală de percuție unde putem lucra mai bine. La lucrarea lui Tiberiu Olah de exemplu, vom folosi în jur de 100 de instrumente, mânuite de 3 percuționiști, deci spațiul este un element important.

Ce impresie v-a făcut concertul de astăzi (GAME/GAMELAN)?

Sunt concerte ale ansamblului la care mărturisesc că sunt invidios pe cei care sunt în sală și ascultă, aș vrea să fiu în locul lor. Acum s-a întâmplat la fel. Mi-aș fi dorit să fiu în sală și să ascult atât concertul de Ney Rosauro - un concert extraordinar de bine scris, mai ales în zona melodică, să-l ascult pe Alexandru Stroe, care a interpretat foarte bine concertul de vibrafon, dar și concertul de muzică tradițională indoneziană. Nu știu cum arătam cu costumele pe noi, dar cu siguranță a fost interesant și ca imagine. Am mulțumit conducerii universității pentru că a cumpărat instrumentele indoneziene, care nu vor fi folosite numai la concerte de muzică tradițională. Mulți compozitori s-au arătat interesați să integreze în viitoarele lor lucrări aceste instrumente. În plus, dacă universitatea a cumpărat instrumentele, noi, profesorii – și aici mă refer la mine și la domnul profesor Sorin Rotaru –, împreună cu o parte din studenți, am pus mână de la mână și am cumpărat toate costumele.

Cum vi s-a părut repertoriul balinez? A fost greu de abordat?

Atunci când vorbești despre o muzică tradițională, mai ales din zona folclorică, nu mai este de glumit. Mă gândesc la un violonist care cântă dumnezeiește Paganini și vrea să cânte și folclor din Oaș. Nu este același lucru; or, noi am fost cumva puși în mare măsură în aceeași situație. Ca să cânti muzica indoneziană așa cum trebuie ar trebui să mergi cel puțin doi ani acolo. Această muzică nu se notează, ea se cântă după ureche, se transmite din generație în generație. Aici am avut noroc cu Lucian Zbarcea, care a venit în întâmpinarea noastră cu niște note, a scris câteva partituri care pentru noi au fost pâine caldă, ajutându-ne să susținem acest concert fără să stăm doi ani în Indonezia.

Veți repeta experiența?

Da, abia aștept o nouă ocazie. Știu că depinde și de conjunctură deoarece un asemenea concert are nevoie de un repertoriu integral pe care noi nu îl avem încă. Dar dacă va fi posibil, vom profita pentru că avem argumente: instrumentele sunt speciale, costumele și ipostaza noastră în concert, la urma urmei, sunt inedite.

continuare în pagina 10

Maestrul Grigore Constantinescu

conf.univ.dr. Carmen Manea

Motto: "Omul nu este altceva decât șirul faptelor sale". (Hegel)

Istoria omenirii a înglobat adesea de-a valma, sub o singură etichetă, toți oamenii de cultură dintr-o anumită epocă, realizând un fel de fișă comună, foarte expeditivă și de tranzit în grup către posteritate. Timpul, marele înțelept și neîndurătorul arbitru, a pus ordine în toate, verificând afirmațiile și rectificând generalizările. Multe personalități rămân în istoria artei și științei prin ceea ce reușesc să creeze într-un domeniu sau altul, printr-un orizont de cunoaștere și creativitate ieșit din comun. De cele mai multe ori, pe lângă aceste calități, ele au și alte haruri, ca de pildă originalitatea și generozitatea sufletească. Rari sunt în istoria culturii și a învățământului muzical românesc aceia care, după o activitate rodnică și îndelungată, să fie atât de respectați, iubiți și admirați ca maestrul Grigore Constantinescu. O personalitate complexă și originală ca a domniei sale se sustrage oricăror clasificări și etichetări apriorice.

Materialul de față constituie un modest omagiu adus eminentului muzicolog și profesor, erudit om de cultură și exemplar îndrumător al tinerelor generații, care ocupă un binemeritat loc în muzica actuală la împlinirea vârstei de 75 de ani. În activitatea sa prodigioasă, cărturarul și artistul sensibil s-au întâlnit și au colaborat cu specialistul riguros, cu esteticianul rafinat, cu criticul muzical, cu slujitorul neobosit al învățământului universitar. De la lucrările din prima perioadă, cum ar fi cursurile de istoria muzicii românești și universale, "Cântecul lui Orfeu", "Diversitatea stilistică în opera romantică", și până la ultimele contribuții editoriale ca monografia dedicată lui Gaetano Donizetti, gândirea creatoare descrie o spirală mereu ascendentă spre o largă înțelegere a evoluției, devenirii și esențializării artei muzicale. În întreaga sa activitate, arta condeiului s-a împletit armonios cu arta predării și îndrumarea generoasă a tinerilor muzicieni.

Om. La maestrul Grigore Constantinescu, totul este farmec, viață, mișcare, flacără, tumult. Mereu zâmbitor, blând, captivant, însuflețit de iubire și încredere în semeni, acesta a avut întotdeauna o atitudine elegantă, armonioasă și prietenoasă. Nu este doar o inteligență rară, ci și un om cu o căldură sufletească inimaginabilă. Generozitatea sa proverbială a fost demonstrată de-a lungul timpului față de prieteni, discipoli, oameni de rând, dar și față de neprieteni. Privirea sa senină, luminoasă și surâzătoare este oglinda sufletului deschis și generos. Portretul pe care i l-ar realiza un pictor cu har ar evidenția nu doar frumusețea chipului, ci și bunătatea nemărginită și lumina pe care le transmite întreaga sa ființă. Imaginația, talentul și inteligența strălucesc pretutindeni, cu o forță de necontestat în paginile scrise, în orele de curs, în emisiunile de la radio. O inteligență excepțională, ascuțită, sclipitoare, capabilă să descopere specificul și relațiile ideilor, o viziune originală și o intuiție a viitorului. Personalitatea sa, mereu gata să stimuleze, să solicite, să pună în mișcare judecăți și sentimente de privilegiu ale psihologiei umane, știe să insuflă viață, adevăr, căldură. Cuvintele lui Iorga "vorba bună și zâmbetul și fapta binefăcătoare sunt raze ale soarelui răsfrânt în sufletul omului"

caracterizează personalitatea minunatului maestru. În tot ce a întreprins, a pus gând și suflet, știință și generozitate, pasiune, talent și dăruire.

Autorul. Nu ne propunem să analizăm activitatea domniei sale ca autor al unor lucrări remarcabile în domeniul muzicologiei și al istoriei muzicii românești. Personal, mă aflu printre numeroșii admiratori ai scrierilor sale atât de profunde, de originale și bogate în înțelepciune. Lucrările sale impresionează prin originalitate și profunzime, prin seriozitate, prin bogăția documentării, prin fantezie și stil, prin creativitate. În tot ce a publicat există o combinație fericită de har și minte clară, cuprinzătoare, sintetizatoare, remarcabilă prin puterea de intuiție și de prelucrare a datelor. Vasta cultură și talentul incontestabil i-au asigurat aprecierile unanime și au deschis căile unor noi și interesante interpretări, la care cercetările ulterioare din domeniul muzicologiei se vor raporta cu siguranță. Perfecțiunea compozițională, originalitatea și structura pluridimensională a scrierilor sale scapă oricăror încadrări stricte. Cărțile sale constituie opere de amplă analiză ori sinteză și o abordare pe fond a problematicii investigate. Adevărate lecții de stil frumos, lucrările sale au devenit de referință în materie. Scrisul fluent, precis și elegant este marcat de spontaneitate și de un elan captivant. Autorul gândește în imagini și se exprimă liric. Dacă există o viață a cărții, există și o carte a vieții. A citi în cartea vieții maestrului Grigore Constantinescu este tot atât de important ca a cunoaște conținutul cărților sale. Revendicat de atâtea domenii ale culturii muzicale, maestrul a transmis discipolilor că personalitatea nu se capătă, ci se cucerește.

Oratorul. Pe lângă avantajul de a scrie frumos, maestrul posedă calități oratorice de excepție, înzestrat cu har și cu un timbru vocal particular, de o muzicalitate inconfundabilă. Neîntrecut în arta vorbirii, în amfiteatre sau săli de clasă, în conversații ori în emisiunile de la radio, în spatele armoniei vorbelor se ascunde o armonie de gândire și de simțire, ce merge în același pas cu ritmul cuvintelor. Discursurile sale farmecă, emoționează, conving, cuceresc prin verva scânteietoare și firescul exprimării. Îmbinând adevărul cu metafora, științificul cu liricul, discursurile sale se remarcă prin acuratețe și stil, prin eleganță, rigoare și creativitate, dezvoltând vocația enciclopedică a oratorului. M-am bucurat întotdeauna să-i ascult inegalabilele *laudatio* din cadrul ceremoniilor de decernare a titlului de *Doctor Honoris Causa*.

Talentul. Este punctul de plecare în creație, în educație și în orice domeniu de activitate. Talentul l-a menținut tânăr, teafăr și optimist. Dacă stilul e omul, cum spunea Buffon, atunci stilul care conferă valoare și originalitate lucrărilor și atitudinilor sale este cu totul special, caracterizat pentru profesor, muzicolog, critic, eseist și cugetător. Sensibilitatea și profunzimea oglindesc, explică și probează trăsăturile de bază ale personalității sale atât de complexe. Distinsul maestru îmbină armonios exactitatea cu stilul savuros, elegant, descătușat al eseului, al metaforei, al sintezei.

Profesorul. Cel care și-a dedicat plener puterea creatoare învățământului muzical universitar, școlii românești, poate fi considerat un adevărat



spiritus rector. A iubit învățământul și a avut chemare pentru el. I s-a devotat și l-a onorat. Nu l-a privit ca pe un scop în sine și a îngemănat în gândire și faptă, activitatea didactică și creativitatea. Ca un adevărat *pedagogue en titre*, maestrul probează concepția conform căreia a educa este mai greu decât a studia; de aceea sunt puțini educatori adevărați în mulțimea de învățați. Domnia sa consideră învățământul nu numai instruire, ci și dăruire, nu numai talent, dar și ideal clar. Prin activitatea la catedră și în calitate de îndrumător de doctorate (și a studiilor postdoctorale), a stimulat creativitatea discipolilor, făcând din cunoștințele sale o forță vie, menită să deschidă orizonturi noi muzicienilor cărora le-a indicat mereu ținte mai înalte, mai luminoase, mai nobile. Meritul excepțional în cariera didactică a fost acela de a fi știut să educe, să-i aprecieze, să-i încurajeze și să-i ajute pe studenți. Eminentul profesor, spirit angajat și respectat în viața academică și culturală românească, rămâne un mentor spiritual și un desăvârșit educator al multor generații care i-au trecut prin clasă și care au beneficiat de lumina spiritului său. Maestrul s-a simțit obligat să dirijeze conștiințe, să animeze convingeri, să orienteze generații de muzicieni. A făcut-o cu prestigiu și devoțiune, atrăgându-și respectul și stima necondiționată a tuturor aceluia care l-au cunoscut.

Umanistul. Fiecare epocă a redimensionat omul în funcție de alfabetul ei valoric, de aspirațiile și idealurile ei. De la omul pur și simplu, la omul universal, drumul este neîntrerupt și întortocheat. De-a lungul vremii, studenții au simțit în profesorul lor un erudit, dublat de un om cald, afectuos, fratern. Umanistul și omul de cultură au militat permanent spre o largă arie de cunoaștere și cuprindere, spre multilateralitate. Prin întreaga sa activitate, a demonstrat că erudiția nu se reduce la înmagazinarea de date, oricât de valoroase, de enciclopedice ar fi acestea; în toate demersurile sale, maestrul a arătat că erudiția presupune pe lângă efort, o accentuată sensibilitate, un adevărat patos și dăruire. Modelul său, remarcabil în atâtea privințe s-a impus ca ideal pentru multe generații.

Maestrul Grigore Constantinescu este o carte de vizită care cinstește nu doar numele său, ci și al UNMB, al UCMR, al Uniunii Criticilor Muzicali Mihail Jora (pe care o conduce). A intrat din viață în Pantheonul culturii românești. De aceea, în fața sa, trebuie să ne închinăm cu nemărginit respect și grațitudine.

Festivalul Internațional "Meridian", organizat de Secțiunea Națională Română a Societății Internaționale de Muzică Contemporană și de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, a ajuns la a 9-a ediție, sub coordonarea prof.univ.dr. Ulpiu Vlad, președinte al SNR-SIMC. În mod tradițional, Universitatea Națională de Muzică din București este unul din partenerii principali ai evenimentului. Muzicienii interpreți și compozitori din rândul comunității noastre universitare au fost implicați, ca de fiecare dată, în susținerea acestui eveniment dedicat în exclusivitate muzicii contemporane. Un astfel de moment este consemnat în ediția de față a revistei "Acord".

Voyage sau călătoria prin lumea sunetelor

Andreea Dragu – Muzicologie, anul IV

Parte componentă a Festivalului Internațional de Muzică Contemporană "Meridian", seara muzicală din data de 4 decembrie, ce s-a derulat sub genericul *Voyage*, ne-a adus pe scenă atât lucrări ale compozitorilor cunoscuți deja în lumea muzicală contemporană, cât și creații ale studenților Universității Naționale de Muzică din București.

Desfășurat într-un cadru prielnic - Aula Palatului Cantacuzino -, evenimentul a fost susținut de membrii ansamblului *SonoMania*, iar la pupitrul s-a aflat Alexandru Solonaru, singurul dirijor din generația sa care s-a dedicat în întregime muzicii contemporane, după cum am putut citi în program. Alături de aceștia au mai evoluat ca invitați violonista Raluca Stratulat și pianistii Mihai Măniceanu și Andreea Butnaru.

Primele lucrări înscrise în programul muzical au fost *Suitele cambriene* pentru oboi, fagot, violă, violoncel, pian și percuție (2013) semnate de studentul Alexandru Sima. Lucrarea a surprins plăcut prin sonoritățile atrăgătoare de jazz, dar mai ales prin maniera în care compozitorul s-a jucat cu ritmurile la percuție....

A urmat *Cadenza* (2007) lui Mihai Măniceanu pentru violoncel și pian, un tumult de mici fragmente rupte din diverse lucrări consacrate din istoria muzicii universale, care, puse cap la cap într-un mod ingenios, au dat naștere unei lumi "absurde", dar interesante, care pendulează între ironic și ludic. Foarte interesant a fost însă modul în care compozitorul a jonglat cu aceste fragmente muzicale, dar ceea ce a dat de fapt savoare lucrării a fost desincronizarea cu intenție între cele 2 instrumente, construind, după mărturisirile compozitorului, "o formă clădită pe un șir continuu de erori de comunicare ale celor 2 personaje".

Fluxul sonorităților moderne s-a încins și mai mult cu *Focul* (2012) Anei Giurgiu-Bondue, lucrare scrisă pentru soprană, violă și pian. Dacă mai devreme ne distram ascultând "eroarea consensuală", acum am pătruns cu pași repezi în lumea poeziei lui Jean Métellus, care ia naștere prin intermediul unei muzici suave, onirice, presărate pe alocuri cu accente dramatice, evidențiate foarte bine de timbrul vocal al Veronicăi Anușca.

Părăsind momentul de maxim lirism abia înfiripat, s-a trecut la un altul de maximă virtuozitate cu lucrarea *Play* (2007) pentru flaut și pian semnată de Diana Rotaru. Detașându-se ca punctul forte al serii, lucrarea l-a avut în prim plan pe flautistul Octavian Moldovean, bine-cunoscut și apreciat pentru repertoriul său care începe să cuprindă tot mai multe lucrări contemporane. Dacă până acum atenția publicului fusese concentrată mai mult pe compoziții și compozitori, de această dată interpretul a ajuns în prim plan. Cu o lucrare ce abundă în momente de virtuozitate, numeroase tehnici complicate specifice flautului, dar și momente de sensibilitate și calm, compozitoarea



Diana Rotaru a reușit să obțină comuniunea perfectă între interpret și creația muzicală.

Călătoria serii a continuat cu *Le Voyage de l'Age Voy* (2010) pentru flaut, violoncel și pian compusă de Sebastian Androne. Explicațiile sale arată intenția conștientă de "accesibilizare a discursului muzical, prin utilizarea unor materiale muzicale recognoscibile unui public mai larg, explorarea expresivității, dar și a virtuozității interpretelor". Lucrarea a fost compusă la inițiativa Fundației Principesa

teatrale susținut de flautist, purtând o mască, și solistă, cântând întoarsă cu spatele la public.

A urmat un alt moment liric, în care compozitoarea Sabina Ulubeanu ne-a povestit, cu ajutorul muzicii, despre iubire, cu a sa *Raum und Liebe* (2012) scrisă pentru flaut, violă, violoncel și pian, definită de autoare drept "o miniatură care explorează interesul pentru percepția emoțională a spațiu-timpului".

Seara muzicală s-a încheiat cu un dans al cadânelor sugerat de muzica lui Vlad



Margareta a României pentru a fi interpretată în deschiderea concertului lui Anouar Brahem, ce a avut loc în București și dedicată bursierilor programului "Tinere Talente".

După atâta zarvă, Gabriel Mălăncioiu a făcut *Liniște* cu o lucrare pentru soprană și flaut, pe versurile lui Lucian Blaga, compusă în anul 2012 cu ocazia aniversării a 80 de ani de viață ai maestrului Remus Georgescu. "Atâta liniște-i în jur de-mi pare că aud,/ cum se izbesc de geamuri razele de lună", asemenea versuri de o frumusețe și o expresivitate uluitoare au răsunat pe o muzică la fel de suavă, într-un moment cu valențe

Maistorovici, intitulat *Khadina* (2005), pentru soprană, flaut, corn englez, vioară, violă, violoncel, pian, clavecin și chitară. O compoziție atractivă ce ne-a plimbat printr-o lume orientală, pe la curțile sultanilor.

Mai poate spune cineva că muzica contemporană nu poate fi... muzică? Seara a fost una pe placul tuturor, cu lucrări ce au atras atenția fie prin materialul sonor, fie prin tehnici inovatoare folosite, prin cantabilitate și lirism sau virtuozitate în interpretare.

Muzica secolului XX – Interpretări, perspective

conf.univ.dr. Carmen Manea

În 4 decembrie 2013, în sala "D. G. Kiriac" a UNMB, s-a desfășurat Simpozionul Departamentului de Dirijat și Instrumente complementare, care a supus atenției câteva contribuții valoroase din domeniul creației și interpretării muzicii românești și universale din secolul al XX-lea. De la restaurări și nuanțări biografice, la cercetarea propriu-zisă, muzica secolului XX oferă posibilități multiple de abordare și o infinitate de interpretări. Credem că există încă mulți compozitori (și interpreți) în istoria muzicii care merită să fie reevaluați și destule teme ale tradiției culturale mai vechi sau mai recente care merită să fie reluate și rediscutate în lumina experienței actuale. De mai bine de două decenii, simpoziioanele organizate de Catedra de Pian general (integrată actualmente în Departamentul de Dirijat și Instrumente complementare) a avut ca scop încurajarea unor analize și sinteze critice, care să ofere puncte de vedere noi, menite să capaciteze interesul pentru creații valoroase – unele dintre acestea pe nedrept neglijate ori uitate. În cadrul ultimului simpozion organizat în 2013, comunicările științifice au alternat cu momente muzicale realizate de câțiva studenți de la FIM și cu ilustrații audio-video.

În debutul manifestării, prof.univ.dr. Lavinia Coman a prezentat comunicarea *Arta dirijorală a lui Constantin Silvestri – documente sonore și video*, un omagiu binevenit și binemeritat adus ilustrului muzician în anul în care a fost aniversat centenarul nașterii sale. Doamna Lavinia Coman i-a dedicat lui Constantin Silvestri o carte valoroasă, în care sunt prezentate personalitatea cuceritoare și contribuția muzicianului în calitate de compozitor, dirijor și pianist. Portretul artistului a fost însoțit de documente audio și video cu valoare testamentară; am avut privilegiul să-l ascultăm pe dirijorul Silvestri în câteva momente ale carierei sale de excepție. Șirul exemplilor a debutat cu *Scena Sfinxului* din tragedia lirică *Oedipe* de George Enescu, înregistrare în direct realizată de Radiodifuziunea Română la spectacolul cu premiera bucureșteană de la Teatrul de Operă și Balet, la 22 septembrie 1958, în cadrul primului Festival Internațional *George Enescu*. Banda cu înregistrarea a dispărut imediat după plecarea definitivă din țară a artistului și a reapărut în mod "miraculos" în anul 2011. Atunci a fost recondiționată, masterizată și s-a creat un album CD ce a fost pus la dispoziția publicului. Al doilea moment a cuprins primul Tablou din Suita *Pinii din Roma* de Ottorino Respighi, priză directă dintr-un concert în care artistul a dirijat *London Symphony Orchestra*. Al treilea exemplu a fost un



fragment de la începutul Variațiunilor *Enigma* de Edgar Elgar, cu orchestra simfonică din Bournemouth. Următorul exemplu a cuprins un fragment din partea a III-a a *Concertului pentru pian și orchestră* de Paul Constantinescu, înregistrare realizată la Paris de maestrul Valentin Gheorghiu și Orchestra Radiodifuziunii Franceze, dirijor fiind Constantin Silvestri – înregistrare existentă pe un LP. Momentul următor a fost ales din prima parte a Simfoniei *Manfred* de Piotr Ilici Ceaikovski, înregistrată de dirijorul român cu orchestra din Bournemouth. În încheiere, a fost prezentat un film unic, o



peliculă înregistrată pe viu din concertul cu Uvertura opus 17, *Regele Stefan*, lucrare mai puțin cunoscută a lui Beethoven, pusă în evidență de Silvestri. Acesta este unul din rarismile documente filmate rămase din cariera glorioasă a marelui dirijor.

Lect.univ.dr. Sanda Hârlav-Maistorovici a susținut comunicarea cu tema *Paul Constantinescu – un posibil portret în mozaic*. Abordarea din diverse unghiuri de vedere a personalității complexe și a creației de excepție a compozitorului român constituie una din preocupările constante ale autoarei care i-a dedicat lui Paul Constantinescu mai multe cărți valoroase în ultimii ani. Comunicarea a conținut date inedite referitoare la modul în care muzicianul a fost apreciat (sau nu) de compozitorii timpului, precum și ilustrații video (portrete ale muzicianului și alte documente). A urmat comunicarea *De la Debussy la Dan Dediu*, susținută de conf.univ.dr. Carmen Manea. Tema aleasă a avut ca sursă de inspirație recitalul din octombrie susținut pe scena Ateneului Român de pianistii Valentina Sandu-Dediu și Dan Dediu și

de violonista Diana Moș, în care au fost prezentate lucrări reprezentative ale compozitorilor Claude Debussy și Dan Dediu. În continuare, studenții Christian Theodor Ilie și Elvira Blăjan, de la clasa de muzică de cameră a conf.univ.dr. Șerban Nichifor, au interpretat *Idylle für Dulcinée*, din lucrarea *Idile și Guerille pentru pian la patru mâini* de Dan Dediu. Aceștia au oferit publicului o variantă convingătoare și unitară, în care am apreciat nivelul instrumental și artistic ridicat. A urmat comunicarea intitulată *In memoriam Dan Claudiu Vornicelul*, prezentată de conf.univ.dr. Marcel Frandș. Autorul a evocat cu multă emoție personalitatea originală și performanțele talentatului violonist, căruia destinul i-a acordat foarte puțin timp pentru a se manifesta în plenitudinea forțelor sale. La rândul său, lect.univ.dr. Daniela Crăciun a susținut comunicarea *Giacinto Scelsi și interpretării săi: Frances Marie Uitti, Michiko Hirayama, Joelle Leandre*, care s-a remarcat prin bogăția informației, prin claritatea expunerii și prin ineditul abordării. Ca și ceilalți participanți la simpozion, autoarea și-a propus să realizeze o reconstruire a sentimentelor, reflecțiilor, a viziunii estetice a compozitorului (și a celor care i-au interpretat lucrările), să ofere propriile concluzii legate de particularitățile creațiilor muzicianului. În încheierea simpoziului, studeții Simona Samoil și Elvira Blăjan, de la clasa de muzică de cameră a conf.univ.dr. Șerban Nichifor, au interpretat *Unicorn's Agony* pentru vioară și pian op.42 de Dan Dediu. Publicul prezent în sală a apreciat atât prestația artistică de calitate, cât și importanța acordată studierii repertoriului contemporan.

A fost o manifestare interesantă, în care au fost valorificate două componente principale ale activității desfășurate în cadrul UNMB: cercetarea științifică și interpretarea. Pentru organizatori este o satisfacție și, în același timp, o provocare de a realiza alte simpoziioane în anii următori. Există o infinitate de întrebări care își caută încă răspunsuri: "Ce știm despre X sau Y compozitor/interpret?"/"Ce nu știm și ar trebui să aflăm?"/"Ce e de făcut când nu mai putem afla nimic nou despre ceea ce nu știm decât parțial?"/"Acele întrebări (și multe altele) s-au aflat fără îndoială la originea cercetărilor întreprinse și a celor care vor fi efectuate în viitor.



Specificul național și muzica românească

Dan Constantinescu și Miriam Marbe



Antinomia universal-național este o relație de tip complex, în care îmbinarea elementelor celor două categorii este atât de strânsă, încât aceeași trăsătură de stil, același mijloc de expresie pot aparține ambelor categorii, în funcție de contextul în care este întrebuințat și de perspectiva din care e privit și analizat.

Vorbind cu ani în urmă de școala românească de compoziție, se insistă îndeosebi asupra acelor trăsături ca de exemplu moduri, măsuri mixte, *parlando rubato*, spirit improvizatoric și altele, toate izvorâte din practica muzicală populară și asigurând astfel nota specifică artei noastre.

Hotarul dintre secole către care ne îndreptăm ne obligă însă la o privire retrospectivă prin prisma căreia legătura dintre elemente - ca cele enunțate mai sus - și creația noastră, ca și cea universală, apare mai complexă. Într-adevăr, multitudinea de școli, curente și personalități creatoare ce, în prima parte a secolului, încercau să găsească noile drumuri în artă, stabileau anumite tehnici izvorâte din concepțiile respective. Pare firesc ca, în acea perioadă de geneză, necesitatea definirii și a cristalizării să fi dus la atitudini exclusiviste, ca în cazul flagrant al dezacordului dintre esteticienii muzicii concrete și electronice, pentru ca astăzi să nu mai fie vorba decât despre o muzică electroacustică. Căci ceea ce ne deslușește perspectiva timpului este tocmai faptul că, așa cum există specificul unui curent, școli sau personalități, tot astfel planează asupra

lor spiritul general al epocii. El este cel care permite, chiar în cazul unor poziții estetice aparent sau realmente antagonice, interferențe între modurile lor de exprimare creatoare. De exemplu, cântarea recitată, Sprechgesang-ul, a fost pentru Schönberg o atitudine de reacție împotriva belcanto-ului, pentru un aleatorist, una dintre "n" posibilități pe care le poate găsi și nuanța un interpret vocal ca o Cathy Berberian, pentru un compozitor electroacustician, un echivalent în interpretarea "pe viu" a rezultatelor obținute de el de obicei prin prelucrare pe bandă, pentru un Stravinski, exacerbarăa unei stridențe timbrale populare (*Noces, Renard*), pentru un Mihail Jora, ca și pentru toată școala nu de *lied*, ci de *cântec* românesc pe care a generat-o minunatul său *Cântec din fluier*, valorificarea *parlando*-ului din folclorul nostru, ca și a stării de spirit a țaranului ce-l îndeamnă, chiar când e vorba de instrument, nu să cânte, ci să-i "zică"

Dar nimeni nu mai începe prin a diagnostica natura recitativului din *Wozzeck* de Alban Berg sau *Oedip* de George Enescu, ci se bucură de noua forță pe care o capătă astfel genul de operă, putere expresivă echivalentă la ambii compozitori - și totuși atât de diferită datorită personalității lor și pozițiilor creatoare deosebite.

Căci același mijloc de expresie, extras dintr-un context și folosit într-o structură nouă, își pierde în parte sau chiar în întregime înțelesul său primar, în folosul unui nou conținut semantic. Astfel, aproape toate invențiile armonice impresioniste au fost preluate de compozitorii școlilor naționale fie direct de către generația Stravinski-Bartók-Enescu, fie prin intermediul acestora de către generațiile următoare. Fiind plasate însă într-o cu totul altă ambianță sonoră, caracteristicile muzicii impresioniste care păreau organic legate de aceste mijloace dispar și câteodată se transformă chiar în opusul lor: linia fluidă de o sonoritate moale, învăluitoare, devine frază colțuroasă, aspră, viguroasă. Cuplajele de acorduri perfect majore și de septimă de dominantă, atât de des întâlnite la Drăgoi, se plasează imediat într-o altă lume sonoră decât echivalentele lor la Debussy sau Ravel.

Faptul ne îndeamnă să fim mai circumspecți în tendința de a "eticheta" unele opere ca aparținând cutărui curent, în funcție doar de unele aspecte stilistice, înainte de a căuta spiritul care le organizează. Implicit, noțiunea de "pura stilistică" nu trebuie redusă la unilateralitatea mijloacelor.

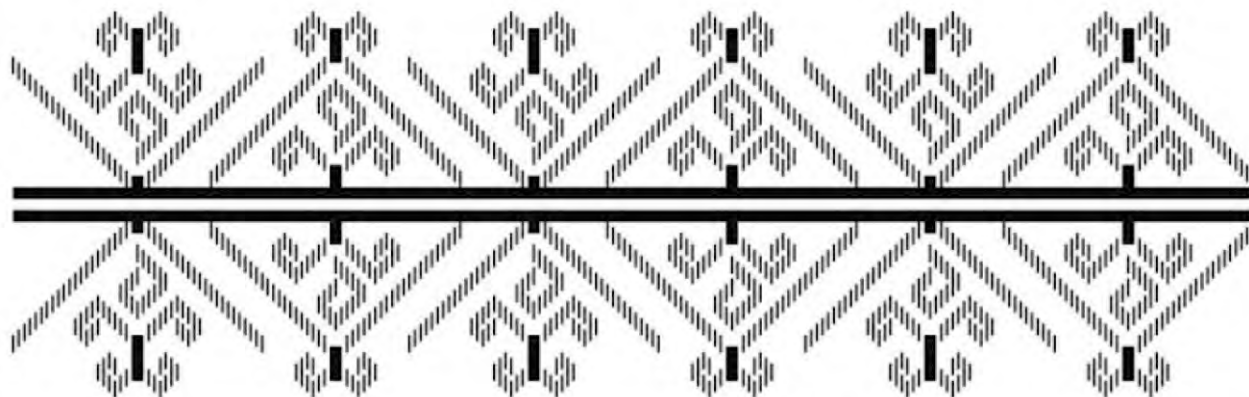
Mihail Jora, în *Întoarcerea din adâncuri*, îmbină structuri armonice expresioniste cu structuri melodice modale, evocând fie folclorul românesc, fie pe cel oriental. Rezultatul nu e hibrid și chiar această îmbinare între structuri, care par a se respinge, dar de fapt se pun unele pe altele într-o lumină nouă, dă originalitate lucrării.

Acei ani ce s-au adunat de când încercăm să descifrăm trăsăturile școlii românești au fost deosebit de intenzi ca evoluție, iar acest ritm de dezvoltare nu trebuie să fie inferior opticii analitice și de înțelegere a fenomenului.

Înseși componentele citate la început - moduri, *parlando rubato* etc - rămân niște constante ale muzicii noastre, dar conținutul și funcțiile lor s-au schimbat. În plus, sinteze cu elemente de limbaj preluate din muzica universală (care la rândul-i, cum știut este, se îmbogățește prin aportul experiențelor particulare) atrag atenția că specificul național trebuie în mod insistent căutat *dincolo* de mijloace, într-un sentiment unificator, dar permeabil evoluției în timp și imboldului dat de fiecare personalitate. Iar unul dintre exemplele cele mai elocvente ar putea fi o audiere comparativă a felului în care *Miorița* și-a găsit o nouă expresie în creația compozitorilor noștri: Paul Constantinescu reconstruiește o melopee de tip popular, dar iese, prin repetări lungi, ostinate, din tipul de cântat folcloric; Sigismund Toduță o transfigurează prin amplexarea și dramatismul specific simfonic, iar Anatol Vieru, în *Clepsidra II* (după ce, cu ani în urmă, scrisese un oratoriu dedicat aceleiași teme), suprapune versul muzical al "piciorului de plai" ca o "efemeridă" pe scurgerea rafinată a tutti-ului orchestral. Indiferent de momentul creației, de personalitatea creatorului și deci de marile diferențe de concepție și limbaj, un același sentiment poetic rămâne constant.

Această constantă, exprimată prin cele mai felurite mijloace - de la cele strict particulare, specifice, la cele demult intrate în tezaurul universal - oglindește trăsăturile cele mai durabile, profunde din viața spirituală a unei națiuni.

(Comunicare susținută la *Zilele științifice și artistice ale catedrei de armonie-contrapunct-compoziție* din Conservatorul "C.Porumbescu", 30 noiembrie 1976; publicată în volumul semnat de Valentina Sandu-Dediu și Dan Dediu, *Dan Constantinescu: esențe componistice*, Editura Muzicală, București, 2013, pp.219-221).



Iată vin colindători ...

Ioana Iulia Keri - Sinteză muzicologică, anul II

Ca în fiecare an în preajma Crăciunului, un parfum de sărbătoare cuprinde Sala "George Enescu", într-un format concertistic cu aură de colind.

Spectacolul a început în urările de sănătate și belșug din partea Ansamblului de Colindători aflat sub conducerea muzicală a conf.univ.dr. Rodica Nicolaescu, apoi cântul și jocul tinerilor artiști ne-au răsuns în vatra satului românesc. Toate spiritele rele au fost alungate de pocnetul biciului și de măștile "fioroase", iar belșugul a fost presărat peste noi sub formă de grâu.

A urmat un moment coral oferit de studenții masteranzi ai secției de Educație Muzicală Contemporană, aflați sub îndrumarea

prof.univ.dr. Mihail Diaconescu. Aceștia au prezentat patru piese de sorginte atât autohtonă, cât și internațională. *Gaudette!* a răsuns mesajul lor. Și ne-am bucurat: am fost încântați de glasurile lor, ne-am bucurat la gândul că am avut parte de încă un an în drumul vieții noastre, și speranța unui nou an cu bucurie a încolțit în inimi.

Ansamblul *Violoncellissimo* ne-a introdus în atmosfera plină de pasiune a tangoului argentinian evocat de piesele compozitorului Astor Piazzolla. Efortul ineditei formule instrumentale și-a găsit din primul moment cadența. Cu o

pasiune demnă de admirație, artistul și prof.univ.dr. Marin Cazacu promovează tinerele talente, alături de care cântă cu plăcere, iar roadele eforturilor sale se finalizează în proiecte muzicale speciale. La final, am ascultat și o lucrare dedicată acestui ansamblu creată de compozitorul Sabin Păutza, aflat la ceas aniversar.

Același ton instrumental s-a prelungit în *Panflute Quartet*, studenții clasei de nai a lect.univ.dr. Dalila Cernătescu oferind trei colinde interpretate cu originalitate.

Un moment de mare profunzime și pasiune muzicală ne-a fost oferit de prezența pe scenă a doi interpreți bine



cunoscuți: Paula Seling și A. G. Weinberger. Aceștia au încântat publicul prin naturalețea, spontaneitatea și profesionalismul lor, dând un exemplu despre ce înseamnă să fii un artist desăvârșit.

Concertul s-a încheiat cu formația de muzică ușoară a anului III, aflată sub îndrumarea lect.univ.dr. Cătălin Răsvan. Plini de energie și de entuziasm, aceștia au încheiat ciclul urărilor de bine, transmițând *Tuturor un Crăciun Fericit* în maniera lui Shakin' Stevens.

Gânduri de bucurie și speranță au rămas în inima mea la terminarea concertului. Bucurie că am descoperit darul muzicii și speranța ca aceasta să mângâie cât mai multe inimi!

**continuare din pagina 5**

Lucian Zbarcea

Lucian, când ai absolvit?

Am absolvit Universitatea Națională de Muzică în 2006 la secția de Compoziție sub îndrumarea prof.univ.dr. Doina Rotaru.

Ce ai făcut după absolvire?

Între august 2006 și august 2007 am studiat la Universitatea de Arte din Denpasar-Bali, Indonezia (ISI Denpasar), beneficiind de o bursă din partea guvernului Indoneziei. Este vorba despre bursele "Darmasiswa" pentru studiul artelor tradiționale indoneziane și nu numai, oferite prin intermediul ambasadei Indoneziei la București. Am studiat acolo muzica tradițională din insula Bali - mai exact orchestrele Gamelan și muzica lor. După ce m-am întors din Bali, am rămas în strânsă legătură cu ambasada Indoneziei la București și am continuat studiile muzicale tot la UNMB, unde am urmat un master în Stil și Limbaj Compozițional sub îndrumarea aceleiași Doina Rotaru. Și de muzica din Bali am rămas legat și pentru faptul că am adus câteva instrumente cu care îmi doream să încep propriul meu grup. Mergând din nou în Bali, în 2009 și 2011, am adus de fiecare dată alte instrumente până când a fost posibil să formez un ansamblu complet. Încă din 2010 am înființat grupul numit "Jepun Bali" cu studenți de la clasa de percuție, care activează și în ansamblul "Game", dar și cu câțiva flautiști, foști colegi de-ai mei, cu care am avut câteva concerte în București. Apoi, în iulie 2010, am

plecat în Slovacia, la Bratislava, unde am lucrat la ambasada Indoneziei de acolo și unde sarcina mea cea mai importantă era să mă ocup de Gamelanul de acolo și de grupul care cânta pe el, așa încât instrumentele mele au rămas aici, în România. Din păcate, în timpul cât eu am stat la Bratislava, adică aproape 3 ani, pe instrumente nu s-a cântat aproape deloc și nici nu au avut loc noi concerte. Având în vedere că împreună cu familia mea urmează să plec în Bali pentru o perioadă mai lungă, m-am gândit că ar fi cel mai bine ca instrumentele să nu stea degeaba și să fie



folosite la capacitatea lor maximă.

Cum ai ajuns să colaborezi cu GAME la acest proiect?

Știind că la UNMB este întotdeauna nevoie de instrumente noi și că multe universități de muzică din lumea întreagă au propriul lor ansamblu Gamelan, am vorbit cu prof.univ.dr. Alexandru Matei în legătură cu posibilitatea ca instrumentele să fie achiziționate de către universitate. În final, prof. Alexandru Matei a avut inspirata idee de a realiza un concert cu noul

ansamblu Gamelan, pentru a-l introduce studenților și profesorilor de la noi și publicului larg.

Ce anume te-a atras la muzica tradițională indoneziană?

Ca pentru mulți alți compozitori din întreaga lume, muzica de Gamelan a fost pentru mine ceva cu totul nou și fascinant. Mă gândesc că pe Debussy l-a captivat muzica de Gamelan din insula Java, drept care a dezvoltat modul hexatonal ce marchează profund creația sa, pe alți compozitori, precum John Cage, Collin McPhee, Benjamin Britten, i-a atras strălucirea, dinamismul, rapiditatea, bogăția timbrală și acordajele specifice muzicii de Gamelan din insula Bali. Mi-aduc aminte că prima dată când am auzit muzica de Gamelan numit Gong Kebyar am fost foarte puternic impresionat și foarte fericit că aceasta va fi muzica pe care eu o voi auzi în fiecare zi în Bali și pe care am șansa de a o studia.

Cum ți s-a părut concertul de acum? Vei repeta experiența?

Concertul nostru a fost unul foarte reușit din punctul meu de vedere. Publicul a fost destul de numeros, iar evoluția noastră artistică foarte bună. Sper că cei din audiență au înțeles câte ceva despre muzica de Gamelan și despre caracteristicile acesteia. Mai sper că măcar unii dintre compozitori își vor îndrepta atenția către aceste instrumente și vor crea ceva nou pentru ele. În acest fel, instrumentele vor fi folosite la adevărata lor valoare, și achiziția lor de către UNMB va fi în mod clar apreciată de toată lumea. Cu siguranță că vom mai repeta experiența dacă vom mai avea șansa de a o face.

Erasmus Meeting CEEPUS în Concert

Radu Mihalache – Muzicologie, anul IV

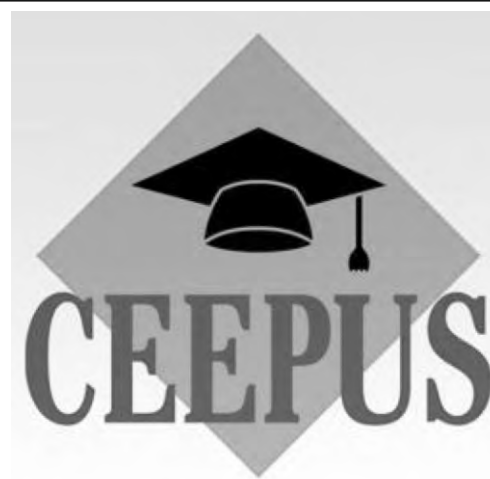
În seara de 11 decembrie 2013 a avut loc un eveniment ce a reunit pe scena Studioului de Operă al Universității Naționale de Muzică din București o parte dintre studenții străini ce au dorit ca anul acesta să-și aprofundeze studiile muzicale în România. Sub titlul de *Erasmus Meeting CEEPUS in Concert*, concertul, organizat de către Biroul de Relații Internaționale, ne-a oferit ocazia să vedem nu numai nivelul profesional al tinerilor muzicieni prezenți, dar și arile lor de interes ce i-au determinat să vină la noi în țară, să apeleze la îndrumarea unor maeștri ce le-ar putea deschide noi orizonturi și oferi noi viziuni asupra creației și interpretării. Violoncelistul Antonio Amato, venit de la Conservatorio di Musica Giuseppe Martucci din Salerno, a fost cel ce a rupt tăcerea cu *Nocturna pentru violoncel și pian* de George Enescu, ajutat de pianista Verona Maier. Vizibil emoționat, el a încercat să reprezinte cât mai colorat discursul piesei de tinerețe a compozitorului român, dezvăluind o bună înțelegere a textului muzical, probabil mijlocită de profesorul său îndrumător, Marin Cazacu. *Capriccio no. 9* de Carlo Alfredo Piatti a reprezentat apoi o bună ocazie pentru violoncelist să-și scoată la iveală vigoarea interpretativă și, deși nu are încă o tehnică perfectă, se pot întrevedea în sunetul său premisele unui muzician complex și, probabil pe viitor, complet.

Cel de-al doilea invitat al serii a fost compozitorul Sam James, student al Birmingham Conservatoire, care la București studiază sub îndrumarea lui Dan Dediu, un nume important în zona muzicii savante contemporane; el a propus publicului bucureștean patru piese din creația proprie, care se încadrează însă în zona de *popular music*. Cu un aspect ce aduce aminte de

ideea *omului cu chitara*, răzvrătitul ce își propagă ideile politico-poetice prin intermediul unei muzici simple, dar care lovește ca un trăsnet, britanicul ne-a oferit prin *The Parliament*, *The Hard Shoulder*, *Two Poles* și *Sunset Song* o privire fugară asupra lumii sale, fără a pica în păcatul de care suferă de obicei autorii acestui tip de muzici, acela al simplismului.

Aș putea spune că motto-ul Uniunii Europene – unitate în diversitate – poate descrie foarte bine desfășurarea acestui concert, lăsând, la o primă vedere, impresia unei construcții eclectice, lipsite de un contur bine definit, însă esența evenimentului s-a dovedit a fi cu totul alta. De la zona *pop* s-a revenit la muzica cultă, violonista poloneză Katarzyna Tracz interpretând *Kapris Polski* de Grażyna Bacewicz. Urmărind în primul rând reproducerea corectă și coerentă a textului muzical, muziciana îndrumată de Florin Croitoru a reușit să facă o impresie plăcută, prin onestitatea sunetului și a viziunii. Revenind la sonorități moderne, am ascultat-o pe Roberta Prestigiacomo, ce studiază la București alături de Mircea Tiberian, care, cu o voce caldă ne-a purtat într-o scurtă vizită a însoritei Sicilii cu piesele *Mari Senza Funnu*, *Luntanu Di Tia*, *Vattinni* și *Fiagghiu*. Dacă ar fi să mă plâng de ceva, ar fi introducerea năului în acest moment artistic. Să nu mă înțelegeți greșit, naistul Cristian Mihai și-a împlinit cu profesionalism rolul pe care l-a avut, însă există formule, instrumente și muzici care, după părerea mea, nu par să coexiste foarte bine împreună. Dar aceasta-i strict o opțiune personală...

Finalul serii a aparținut invitatelor speciale venite prin programul CEEPUS de la Academia de Muzică Karol Lipinski din Wrocław, violonista Malgorzata Kogut Slanda și pianista Julit



Prezbylska-Nowak, care au oferit publicului bucureștean *Sonata op. 30 nr.7*, în *do minor* de Ludwig van Beethoven și *Sonata în fa major* de Felix Mendelssohn. Cu un sunet ușor mozartian, delicat, lipsit de vreun patetism gratuit, interpretele au propus o viziune proprie a celor două lucrări, distanțându-se de învolburarea romantică la care probabil că ne-am fi așteptat. Acestea au pus punct unei serii care s-a dovedit într-un final a fi una plăcută, oferindu-mi posibilitatea să înțeleg ce i-a determinat pe colegii noștri străini să vină și să studieze la București. Fiind eu însumi unul dintre aceia care au beneficiat de aceste programe de *exchange*, pot spune că ele reprezintă o șansă extraordinară pentru studenți să intre în contact cu alte idei, atitudini, mentalități și o lărgire de orizonturi. E o oportunitate ce cred că trebuie să aibă parte de continuitate și pentru generațiile viitoare, chiar dacă pentru moment alte considerente politico-economice ar părea mai importante.

MOBILITĂȚI

Proiectul Intensiv ERASMUS European LiedForum

drd. Andra Demidov

A doua ediție a proiectului intensiv Erasmus European LiedForum, coordonat de *Universität der Künste Berlin* și găzduit de *Lithuanian Music and Theatre Academy*, s-a derulat în perioada 25 septembrie – 4 octombrie 2013 la Vilnius, beneficiind și în acest an de un număr bogat de participanți: aproximativ 34 de studenți proveniți din cele 6 universități partenere, însoțiți de prof. Maja Nosowska – "*Frederic Chopin*" Music University - Varșovia, Polonia, prof. Erik Battaglia – *Music Conservatory of Turin "Giuseppe Verdi"* - Torino, Italia, prof. Jan Philip Schulze – *University of Music, Theatre and Media Hannover*, prof. Axel Bauni – *Universität der Künste Berlin*, Germania, prof. Remus Manoleanu – *Universitatea Națională de Muzică din București*, prof. Irena Uss-Armoniene, din instituția gazdă. Cu această ocazie, echipa UNMB a fost compusă din studenții: Daniel Dascălu - anul IV pian, Andra Demidov - doctorand pian, Bianca Diaconescu - master II pian, Veronica Anușca - doctorand canto, Valentin Trandafir - anul III canto, Gabriela Florea - anul III canto, Alexandru Sima - anul IV compoziție, alături de conf. univ. dr. Remus Manoleanu. Desfășurarea celor zece zile de program intensiv – ce au avut ca principal obiectiv promovarea

lied-ului contemporan – a fost încadrată de două ample concerte: concertul de deschidere "*Liedmarathon*", în care fiecare duo a interpretat, într-un microrecital de aproximativ 10 minute, lied-uri reprezentative ale țării de proveniență, și concertul de încheiere, constituit în mare parte din lucrările contemporane ale compozitorilor invitați, dar și din repertoriul universal, studiat pe parcursul programului, în cadrul masterclass-urilor sau al celor șase workshop-uri.

Pe lângă posibilitatea unei participări active în cadrul cursurilor colective – includere determinată de o selecție bazată, în mare parte, pe repertoriul propus de participanți –, fiecare student a beneficiat de ore individuale cu reputații profesori menționați, precum și de întâlniri cu cei patru compozitori, orientate pe sugestii, discuții, schimb de opinii în privința interpretării muzicii noi. Activitatea susținută, densă, încărcată de rezultate profesionale semnificative, a fost completată de o serie de conferințe și prelegeri, ale căror dezbateri au fost axate, în general, pe diverse tematici ale lied-ului contemporan sau pe relevarea noilor tehnici de abordare a pianului, a noilor modalități de exprimare artistică. Deosebit de interesantă și utilă s-a dovedit a fi vizita Muzeului de Artă M. K.



Čiurlionis din Kaunas, ocazie cu care prof. Rokas Zubovas (de la *Vytautas Magnus University*) a susținut o amplă prelegere, dedicată compozitorului și pictorului lituanian, completată de încântătoare momente muzicale, extrase din lucrările creatorului amintit. Experiență extrem de benefică, ofertantă în ceea ce privește posibilitatea raportării la lumea muzicală europeană actuală, proiectul a conturat un deosebit succes, impunându-se prin profesionalism, seriozitate, devotament, colaborare, implicare – atribute împletite armonios cu entuziasm, prietenie și, nu în ultimul rând, cu umor.

A la vida, vida bona...

Radu Mihalache - Muzicologie, anul IV

Când ne gândim la Spania, primele imagini ce ne vin în minte sunt acelea ale unui tărâm colorat, încărcat de o profundă existență emoțională, ca o scenă din *Carmen*, cu oameni buni, dar parcă preocupați mai cu seamă de partea mundană a existenței decât de altele... Cel puțin cu această imagine schematică am plecat eu acum un an, când am ajuns, grație unei burse Erasmus, la Universitatea Complutense din Madrid, și pot mărturisi că, de atunci, tabloul a devenit unul mult mai complex, încărcat de o mulțime de detalii remarcabile, ca un triptic de El Bosco. Primul lucru de care inevitabil te lovești și, eventual, te îndrăgostești este aspectul fabulos al metropolei și viața sa ușor boemă. De la clădiri din secolului al XVI-lea, când Madridul a devenit capitala regatului, și până la opere arhitectonice, cum ar fi celebrele turnuri *La Puerta de Europa*, toate elementele converg pentru a oferi vizitatorului o experiență unică. Pot spune că am avut șansa de a locui foarte aproape de zona zero a orașului, aflându-mă la doar o aruncătură de băț de așa numitul *Triunghi de aur* al artelor



Revenind într-o zonă ceva mai pragmatică a șederii mele, primul meu contact cu Ciudad Universitaria a fost unul foarte interesant, fiind momentul în care am realizat de ce este îndreptățit să poarte numele de "oraș" - într-o zi normală a anului, circa 10.000 de suflete roiesc pe aici, îndeletnicindu-se cu activitățile facultăților pe care le frecventează. Facultatea de Istorie și Geografie, unde am avut ocazia să aprofundez studiul Muzicologiei, este un univers în felul său, cu o dinamică specifică și un mod

îndrumarea unor specialiști de renume internațional în domeniul muzicilor vechi, precum Álvaro Torrente, Carmen Julia Gutiérrez, Gerardo Arriaga și mulți alții, care mi-au oferit o altă perspectivă asupra domeniului în care fiecare este specializat. A fost o experiență benefică, în mod sigur folositoare pentru activitățile muzicologice pe care aș dori să le întreprind.

Am traversat momente bune, dar și unele ceva mai dificile, am învățat să mă descurc în contexte ce nu-mi erau deloc familiare și am reușit, chiar dacă doar cu câțiva pași, să ies din zona de confort propriu, să văd locuri noi, să cunosc oameni noi și să înțeleg ceva mai bine beneficiile unui program de *exchange*. De aceea recomand tuturor colegilor mei să încerce să acceseze bursele Erasmus, atâta timp cât le mai avem, fiindcă pot efectiv să-și lărgescă orizonturile culturale, spirituale, umane și pot avea o viață mai bună.

A la vida, vida bona

vida, vámonos a chacona...

(Juan de Arañés - *Un sarao de la chacona*)



vizuale, format din celebrele muzee Prado, Reina Sofia și Thyssen Bornemisza și de alte obiective importante, precum Plaza Mayor, Puerta del Sol și Palatul Regal, cu eclectică sa catedrală Santa Maria la Real de la Almudena: toate sunt pentru madrileni locuri absolut comune, însă adună anual milioane de turiști dornici să guste puțin din exotismul Spaniei și mai ales din vestita sa viață de noapte...

În micile excursii pe care le-am întreprins pe cuprinsul Castiliei și Leónului, am vizitat Alcalá de Henares, unde se găsește casa natală a celebrului scriitor Miguel de Cervantes Saavedra, pitorescul oraș al Segoviei și, nu în ultimul rând, vechea capitală a regatului și a întregii peninsule la un moment dat, Toledo. Pot spune sincer că cel mai puternic am fost marcat de vizita la Toledo, care de fiecare dată se prezintă într-un mod original, ca o experiență suprapersonală pentru toți indivizii ce-i calcă pragul. Bântuind pe străzile acestei cetăți, ce pare că nu își dorește să ia prea în serios trecerea timpului, parcă reușești, chiar dacă doar pentru o fracțiune de secundă, să deslușești gândurile unuia ca El Greco sau ale unui alt mare artist ce și-a petrecut aici importante clipe din viață. Dar vorbele mele sunt de prisos...

propriu de a face lucrurile. Poate că voi părea puțin negativist începând descrierea instituției nu tocmai cu o laudă, dar simt că trebuie să fiu onest. Partea administrativă, mai ales în ceea ce îi privește pe studenții Erasmus, este greu de explicat. Obișnuit cu deschiderea pe care o are Biroul Internațional al UNMB față de studenții ce-i calcă pragul, am fost șocat să mă lovesc de o indiferență totală din partea funcționarilor de acolo (pot spune că în niciun moment nu am avut un contact direct cu un reprezentant al programului Erasmus), și am avut de-a face cu persoane care nu vorbeau nicio limbă străină, deși trebuiau să se ocupe de studenții care soseau din diverse zone europene. Lucrurile s-au schimbat odată cu începerea efectivă a cursurilor și cunoașterea colegilor și a profesorilor. Am studiat alături de trei generații distincte de studenți și pot spune că am avut de-a face cu oameni minunați care m-au ajutat, m-au acceptat și, într-o bună măsură, m-au integrat în colectivul lor. Pe latura academică am avut șansa de a studia sub

